

תחום הורים
במשרד החינוך:
באגף לחינוך מבוגרים – פרק א
באגף א שפ"י – פרק ב

1980-2012

רינה כהן

תחום הורים משפחה וקהילה
תכנים ונושאים

*הורות במצבים משתנים *מנהיגות הורית
*הורות לילדים עם צרכים מיוחדים
*גישור תרבותי

*שותפות חינוכית בין מורים להורים
*אינטליגנציה רגשית במשפחה ובקהילה
*כישורי חיים וחוסן במשפחה ובקהילה

*זוגיות

*סבאות

*רב דוריות

משפחה בונה קהילה בונה משפחה

הגיון דבר – למה לעסוק בתחום הורים

- כי זה לא ילך בלי הורים
- כי הורים הם המנהיגים הטבעיים של ילדים
- כי הורים הם הדמויות המשמעותיות ביותר לילדים
- כי הורים הם השותפים האולטימטיביים של אנשי מקצוע בחינוך, בטיפול ובקהילה
- כי הורים מתפקדים ורלוונטיים הם נכס ומשאב למערכות חינוך וחברה.

החזון

לסייע להורים לקיים הורות ראויה, משמעותית
ורלוונטית ולשלב את ההורים במקום ראוי ומשפיע
במערכות חינוך וחברה
ולעצב לשם כך מדיניות לאומית
ופעילות חינוכית וחברתית,
מקצועית נגישה וזמינה לכל ההורים

הורים הנחות יסוד

- אין תחליף להורים בתפקידם המגדל.
"אין תחליף נאות לאהבתם, מחויבותם והשקעתם ההמשכית של הורים כבסיס להתפתחות הצאצאים" (י. פרס).
- נולדנו להיות הורים- קיימת בנו מסוגלות הורית.
- הורים הם האנשים המשמעותיים ביותר בחיי הילדים.
- הורים הם מנהיגים ויש להם השפעות ישירות ועקיפות על ילדים, על שותפי התפקיד ועל הקהילה.

הורות

הנחות יסוד (המשך)

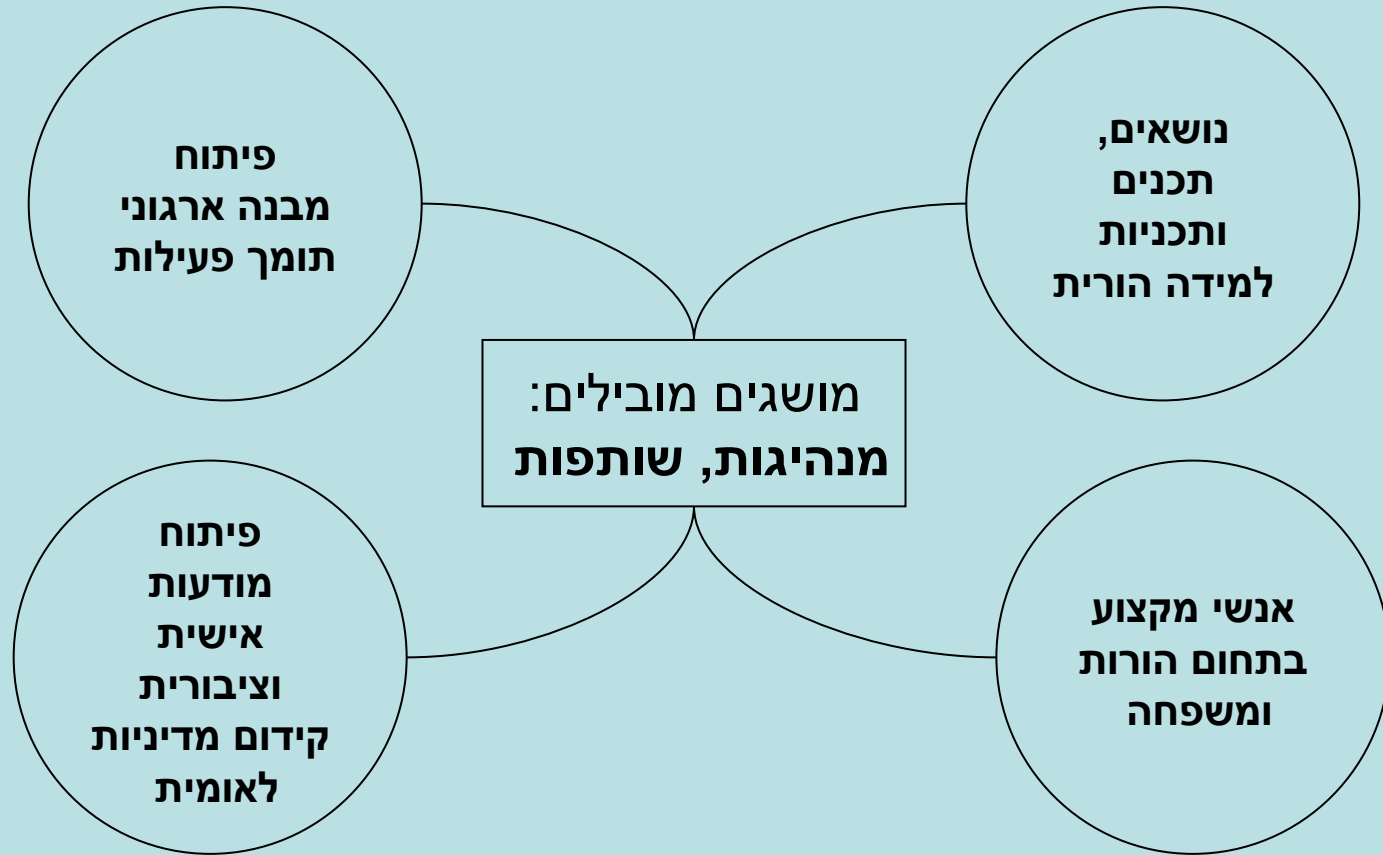
- הורות מתפקדת היא נכס ומשאב.
- הורות כמנהיגות מצויה היום במשבר.
- הורות ניתנת ללמידה -פיתוח כישורי הורות.
- הורות זקוקה היום להכרה, למעמד ולמקום.

למה זקוקים הורים כדי למלא את תפקידם ?

- לידע ודעת בנושאי הורות – אוריינות הורית.
- לסביבה מכבדת ותומכת הורים – ידידות הורית.
- למעמד מוכר ומוגדר במערכות חברתיות –
השפעה הורית

אדני פיתוח תחום

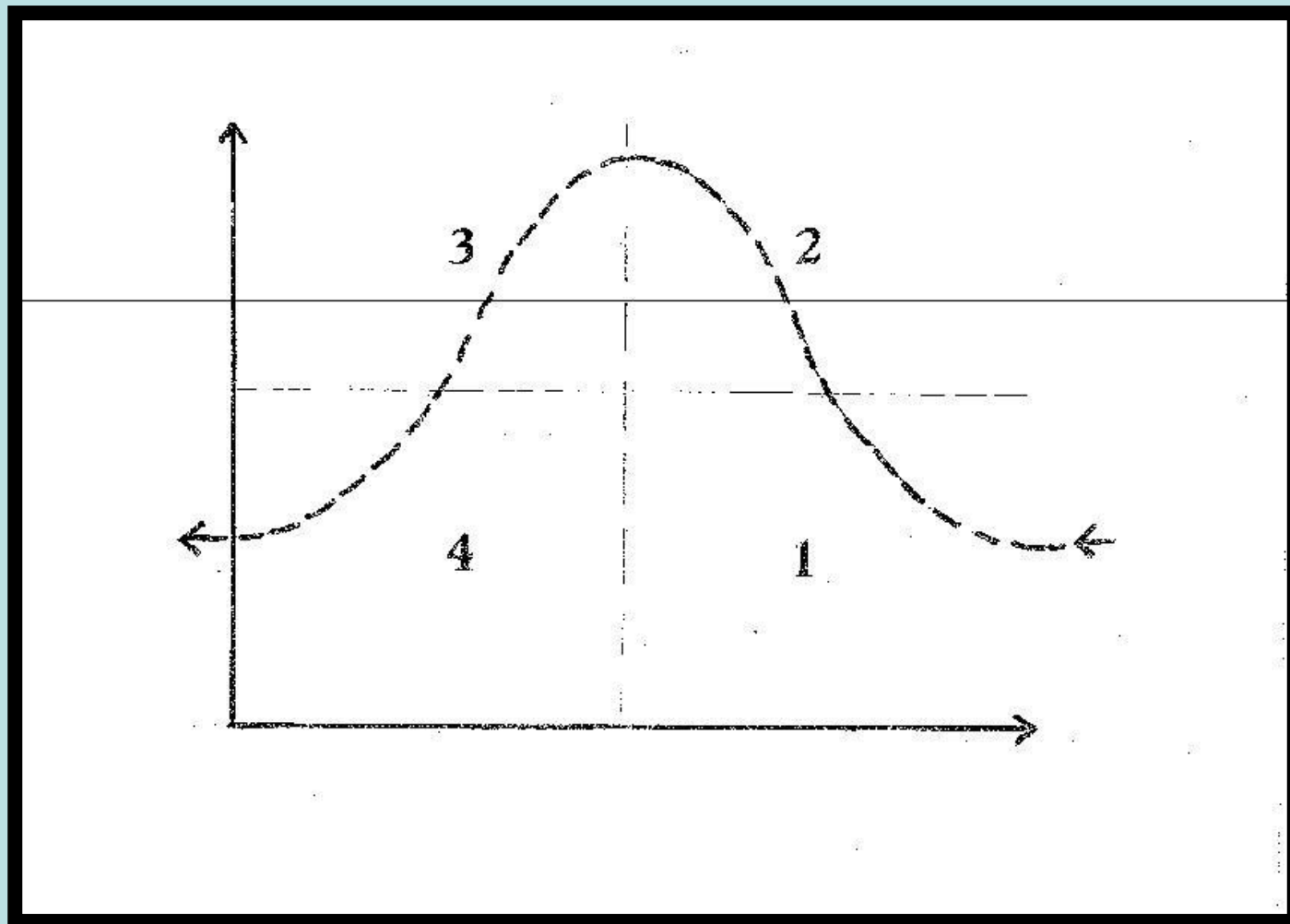
הורים משפחה וקהילה

מנהיגות הורית

- מנהיגות היא תופעה פסיכולוגית של השפעה.
- כדי להשפיע יש צורך בשפע ובשיפוע.
- השפע ההורי מתעצב משני מרכיבים:
אונים ורחמים - רכיבי מנהיגות.
- השילוב בין שני הרכיבים מעצב ארבע אסטרטגיות במנהיגות הורית:
לקבוע, לשכנע, לייעץ, לשחרר
- משאבי מנהיגות הורית: אהבה, חכמה.

גרף מנהיגות

שותפות הורית

היא

ברית הידברות ופעולה עם כל שותפי התפקיד ההורי

מטפלים

מורים

אנשי קהילה

ברית חינוכית

היא

מחויבות הדדית של המופקדים על החינוך

מורים והורים

לפעול בתיאום ומתוך הידברות להשגת

מטרות חינוכיות

מוסכמות ומשותפות

ברית חינוכית מבוססת על קשרים ויחסים בין אישיים

קשר יוצר:

• ביטחון

• תמיכה

• העצמה

לכל שותפי הברית

פיתוחים של תחום הורים משפחה וקהילה

א- מקצוע ומיקצוע

- . הכשרה למנחי הורים ומשפחה.
- . פיתוח תקנון "מנחי מבוגרים".
- . הסמכה ממלכתית של מנחי הורים ומשפחה.
- . פורום מנהלי תוכניות הכשרה.
- . התמקצעות מתמשכת של מנחי הורים ומשפחה השתלמויות, ימי עיון, כנסים.
- . מאגר מידע ארצי של מנחי הורים ומשפחה.

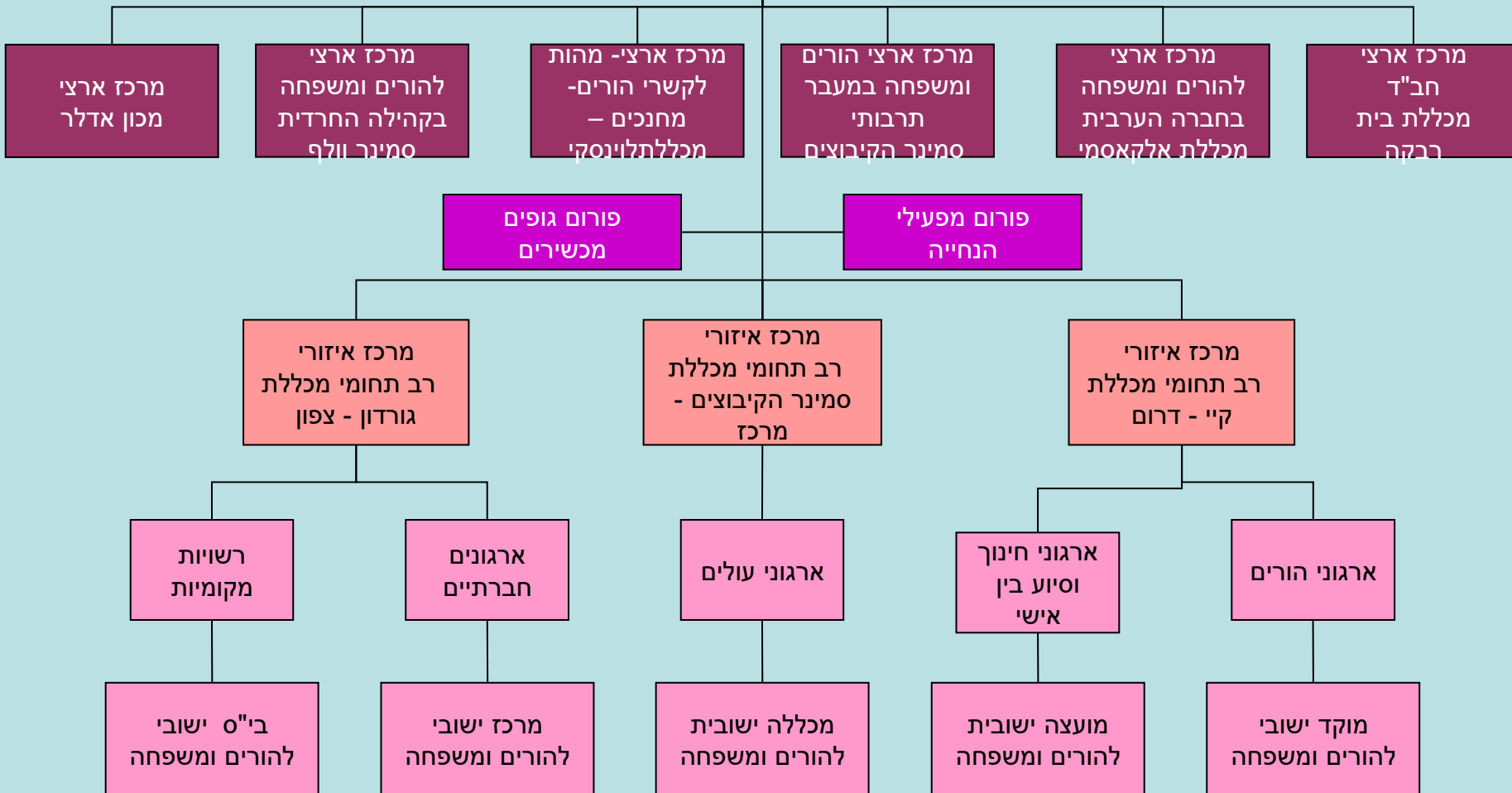
פיתוחים של תחום הורים משפחה וקהילה (המשך)

**ב- מבנה ארגוני – בית להורים, משפחה ואנשי
מקצוע.**

- . מרכזים יישוביים להורים ומשפחה.
- . מרכזים מחוזיים במכללות חינוכיות.
- . מרכזים ארציים במכללות חינוכיות.
- . מועצה ציבורית להורים בישראל.

גוף יוזם מוביל ומתכליל:
תחום הורים
שפ"י, משרד החינוך

מועצה ציבורית להורים בישראל גוף ארצי התנדבותי

פיתוחים של תחום הורים משפחה וקהילה (המשך)

ג- מודעות מקצועית וציבורית

גיוון גישות ושיטות בהדרכת הורים- קבוצות הנחייה, בי"ס משודר להורים, מועדון הורים, הורים מהסרטים, הרצאות להורים.

ימי משפחה- כנסים, פעילות לכל המשפחה, לאנשי מקצוע וקהילה.

ועידת ירושלים להורים

פרסומים מקצועיים- הורות, מנחה למנחה, בין שני עולמות, משפחה ודעת, גישור בין ישן לחדש, מה קורה בינינו, תלמי"ם-אימון להורות יעילה, מאמרים

פרסומים פנימיים- הורות היא מנהיגות, ברית חינוכית

פיתוחים של תחום הורים משפחה וקהילה (המשך) ד - אוריינות הורית - למידה הורית מתבססת על ארבעת עמודי הדעת

- ללמוד כדי לדעת
- ללמוד כדי לעשות
- ללמוד כדי להיות
- ללמוד כדי לחיות בצוותא

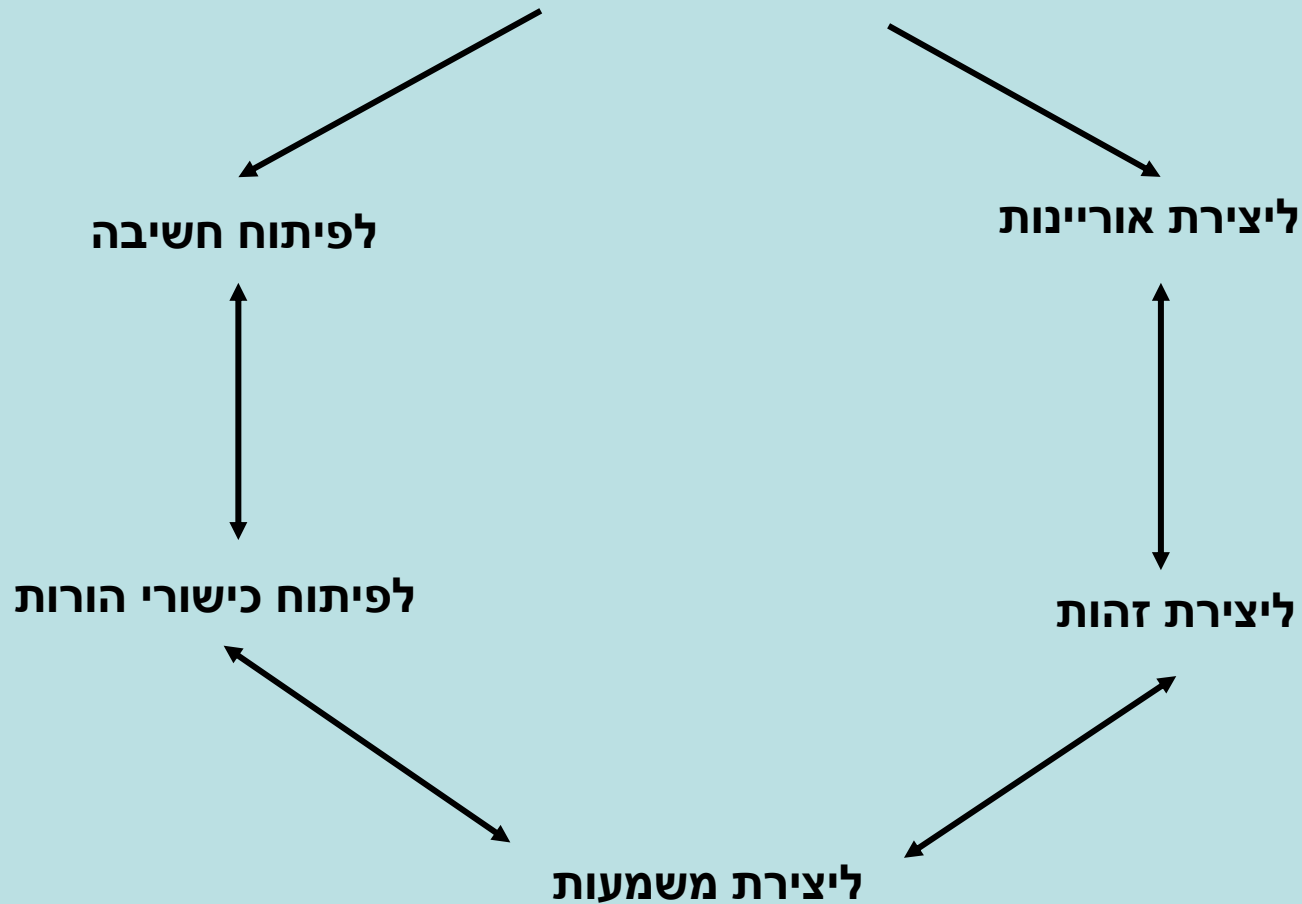
(דו"ח אונסקו "למידה האוצר הפנימי" – חינוך למאה ה 21 בראשות ז'ק דלור) 1997

ארבעת עמודי הדעת בתחום הורות

- ללמוד כדי לדעת הורות – תיאוריות, תפיסות וגישות
- ללמוד כדי לעשות – לפתח כישורי הורות ומיומנויות הוריות
- ללמוד כדי להיות הורה – לפתח זהות הורית וחזון הורי
- ללמוד כדי לחיות בצוותא הורים וילדים – לפתח יחסים מגדלים עם ילדים ועם שותפי התפקיד – מורים ואנשי מקצוע.

למידה באמצעות הנחיית הורים

הנחיית הורים היא כלי רב תכליתי

מה הנחיית הורים נותנת להורים?

- זה"ב וכס"ף

ז- זמן הורים

ה- הון הורי

ב- ביטחון הורי

כ- כלים

ס- סמכות

פ- פתרון, פיתוח

חמש תגליות של הורים באמצעות הנחיית הורים

- תגלית החלום – מי אני רוצה להיות?
 - תגלית המציאות – מי אני ? נקודות עוצמה ופערים
 - תגלית הלמידה – כיצד לצמוח מנקודות עוצמה?
 - תגלית ההתנסות – בהתנהגויות
ובתחושות
 - תגלית היחסים – פיתוח מערכות יחסים תומכות
חדשות
- ויוצרות אמון

נכסים והון בתחום הנחיית הורים ומשפחה נכון לשנת תשס"ט -2009

- תשתית תיאורטית.
- אנשי מקצוע ייעודיים להנחיית הורים ומשפחה.
- מבנה ארגוני זמין ונגיש להורים מרמת ישוב ועד רמת מדינה- מרכזים להורים ומשפחה.
- פריסת למידה ארצית רב קהילתית ורב תרבותית.
- קשרים, יחסים ומעמד בתחום החינוך- במכללות חינוכיות, ברשויות מקומיות ובארגונים מקצועיים.
- מנהיגות איכותית- ציבורית ומקצועית- מחוייבות לתחום ולחזון.

הון ונכסים בראי המספרים

- הוסמכו כ 5000 מנחים להורים ומשפחה
- פותחו כ 60 מרכזים ישוביים להורים ומשפחה
- הוקמו 3 מרכזים אזוריים להורים ומשפחה
- הוקמו 5 מרכזים ארציים להורים ומשפחה + מכון אדלר
- כ 5000 קבוצות הורים מופעלות מדי שנה
- כ 100,000 בתי אב נחשפים להנחיית הורים בשנה
- כ 400,000 נפש נמצאים מדי שנה במעגלי השפעה של הנחיית הורים ומשפחה
- מוסדו ימי משפחה והתקיימו שתי "ועידות ירושלים להורים"
- כ 60 ארגונים חינוכיים וחברתיים פועלים בשותפות עם המחלקה
- הוקמה מועצה ציבורית להורים בישראל

עד כאן

תם ולא נשלם

פרק א בן 30 שנות פעילות בפיתוח
תחום הורים משפחה וקהילה
בגישת למידה לאורך החיים

"חזק חזק ונתחזק"

מכאן מתחיל פרק ב'

פרק ב' בתולדות

תחום הורים משפחה וקהילה

בגישת למידה לאורך החיים

"הכל צפוי והרשות נתונה"

פרק ב – תחום הורים בשפ"י

- חודש הקשר עם המרכזים להורים במכללות החינוכיות
- חודשה הפעילות של מרכז מהו"ת – מורים, הורים ותקשורת - במכללת לוינסקי
- גובשו קריטריונים להקצבה למרכזים להורים
- הסמכת מנחי הורים נעשית ע"י שפ"י
- נוספו שני מרכזי הורים – מרכזים צומחים: במכללת אורנים ובמכללת בית רבקה

פרק ב תחום הורים בשפ"י - המשך

- אגף תוכניות סיוע ומניעה החליט על נושא שנתי מרכז "הורים וצוותי חינוך מתמודדים יחד במציאות מורכבת"
- נלמד ואומץ נושא "ברית חינוכית"
- נכתבו מדריכים לקידום שותפות הורים במעשה החינוכי בתחומים: קידום אקלים חינוכי מיטבי ומניעת פגיעה מינית בילדים
- הורים שותפים בכתיבת המדריכים ביחד עם צוותים מקצועיים

פרק ב תחום הורים בשפ"י - המשך

- פותחו מודלים לעבודת אנשי מקצוע עם הורים:
מודל חולון - לעבודת היועצת עם הורים
מודל קדימה צורן - לייסוד אמנה יישובית חינוכית
- פותחה והופעלה תוכנית הכשרת מנחי הורים בנושא ליקויי למידה והפרעות קשב וריכוז
- שולב נושא הנחיית הורים בפרוייקט "עד הלום" השלמת השכלה להורים בהובלת האגף לחינוך מבוגרים

ברכות ותודות

- לאגף א שפ"י על פתיחת הדלתות והלבבות לקליטת תחום הורים-שילובו, הטמעתו ומינופו
- על היחס החם, החברי והמקצועי ועל התמיכה לאורך הדרך
- לחברי באגף לחינוך מבוגרים ובהתאגדות לחינוך מבוגרים על המשך הקשר והחברות
- לכל עובדי משרד החינוך –המקצועיים והמינהליים
- לשותפי לדרך ולפעולה אנשי תחום הורים במשרד, במכללות, במכונים ובמרחב החינוך כולו
- לכל הפועלים בתחום הורים למען קידום ההורים, ההורות ועתיד ילדינו

תודה על הכול – תבורנו

רינה כהן

אדר תשע"ב, פברואר 2012